

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRESENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTEGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN,
DE ALGEMENE ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT

COMMISSION DE L'INTERIEUR, DES AFFAIRES
GENERALES ET DE LA FONCTION PUBLIQUE

vrijdag
26-04-2002
19:00 uur

vendredi
26-04-2002
19:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen:</i>	<i>Commandes:</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel.: 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél.: 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax: 02/549 82 74</i>	<i>Fax: 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.leChambre.be</i>
<i>e-mail: publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail: publications@leChambre.be</i>

INHOUD

Regeling van de werkzaamheden	1
<i>Sprekers: Gerolf Annemans</i> , voorzitter van de VLAAMS BLOK-fractie, Geert Bourgeois	
Samengevoegde interpellaties van	1
- de heer Yves Leterme tot de eerste minister over "de herziening van de kieswetgeving" (nr. 1234)	
- de heer Geert Bourgeois tot de eerste minister over "de hervormingen van het kiesstelsel en aanverwante hervormingen" (nr. 1235)	2
- de heer Filip De Man tot de eerste minister over "de laatste ontwikkelingen inzake de kieswet" (nr. 1236)	2
- mevrouw Els Van Weert tot de eerste minister over "de resultaten van de bespreking over de geplande keshervorming" (nr. 1238)	2
<i>Sprekers: Yves Leterme</i> , voorzitter van de CD&V-fractie, Geert Bourgeois , Guy Verhofstadt , eerste minister, Filip De Man , Els Van Weert	
<i>Moties</i>	23

SOMMAIRE

Ordre des travaux	1
<i>Orateurs: Gerolf Annemans</i> , président du groupe VLAAMS BLOK, Geert Bourgeois	
Interpellations jointes de	2
- M. Yves Leterme au premier ministre sur "la réforme de la législation électorale" (n° 1234)	
- M. Geert Bourgeois au premier ministre sur "la réforme du système électoral et d'autres réformes connexes" (n° 1235)	2
- M. Filip De Man au premier ministre sur "les derniers développements concernant la loi électorale" (n° 1236)	2
- Mme Els Van Weert au premier ministre sur "les résultats des négociations concernant le projet de réforme du système électoral" (n° 1238)	2
<i>Orateurs: Yves Leterme</i> , président du groupe CD&V, Geert Bourgeois , Guy Verhofstadt , premier ministre, Filip De Man , Els Van Weert	
<i>Motions</i>	23

COMMISSIE VOOR DE
BINNENLANDSE ZAKEN, DE
ALGEMENE ZAKEN EN HET
OPENBAAR AMBT

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR,
DES AFFAIRES GÉNÉRALES ET
DE LA FONCTION PUBLIQUE

van

du

VRIJDAG 26 APRIL 2002

VENDREDI 26 AVRIL 2002

19:00 uur

19:00 heures

De vergadering wordt geopend om 19.05 uur door de heer Paul Tant, voorzitter.
La séance est ouverte à 19.05 heures par M. Paul Tant, président.

01 Regeling van de werkzaamheden
01 Ordre des travaux

De **voorzitter**: Collega's, wij worden eerst met een voorafgaande procedurevraag geconfronteerd. De eerste minister vraagt het woord voor een korte inleiding. Strikt genomen is deze commissie bijeengeroepen voor interpellaties. Na een korte raadpleging....

01.01 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): (...)

De **voorzitter**: Mijnheer Annemans, wacht nog even met uw reactie. De korte raadpleging die ik gehouden heb leert me dat, als de eerste minister of een minister het woord vraagt in de assemblee of een deel ervan, hem of haar het woord moet worden verleend. Ik voeg er echter onmiddellijk aan toe dat we gisteren een andere afspraak hebben gemaakt.

Le **président**: Le premier ministre a demandé à pouvoir présenter un exposé introductif.

01.02 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, als u consulteert moet u iedereen raadplegen. Het Vlaams Blok werd niet geraadpleegd. Onze fractie volgt het Reglement. Punt uit.

01.02 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Nous n'avons pas été consultés et demandons que l'ordre du jour dont il avait été convenu soit respecté.

01.03 Geert Bourgeois (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mij hebt u evenmin geraadpleegd. De eerste minister heeft de gelegenheid gehad om een mededeling te doen. We hebben dat gisteren gevraagd. Er zijn interpellatieverzoeken ingediend. De urgentie werd verleend. Het woord is aan de Kamer. Daarna kan de eerste minister antwoorden.

De **voorzitter**: Vraagt iemand daarover het woord? *(Nee)*

Mijnheer de eerste minister, ik stel vast dat de interpellanten het klassieke scenario wensen te volgen. Dat was de afspraak. Ik stel voor dat de interpellanten hun interpellatie houden. In uw antwoord kunt u als u dat wenst een toelichting geven.

02 Samengevoegde interpellaties van

- de heer Yves Leterme tot de eerste minister over "de herziening van de kieswetgeving" (nr. 1234)
- de heer Geert Bourgeois tot de eerste minister over "de hervormingen van het kiesstelsel en aanverwante hervormingen" (nr. 1235)

- de heer Filip De Man tot de eerste minister over "de laatste ontwikkelingen inzake de kieswet" (nr. 1236)

- mevrouw Els Van Weert tot de eerste minister over "de resultaten van de bespreking over de geplande keshervorming" (nr. 1238)

02 Interpellations jointes de

- M. Yves Leterme au premier ministre sur "la réforme de la législation électorale" (n° 1234)

- M. Geert Bourgeois au premier ministre sur "la réforme du système électoral et d'autres réformes connexes" (n° 1235)

- M. Filip De Man au premier ministre sur "les derniers développements concernant la loi électorale" (n° 1236)

- Mme Els Van Weert au premier ministre sur "les résultats des négociations concernant le projet de réforme du système électoral" (n° 1238)

02.01 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, wat de procedure betreft, heeft de eerste minister weken en maanden de kans gehad het woord te nemen; hij werd er diverse keren over ondervraagd. Tot gisteren werd door ons uitdrukkelijk opgeroepen mededelingen te doen over de stand van het dossier, dat uiteindelijk alleen moest worden geformaliseerd.

Mijnheer de eerste minister, intussen hebben we gezien wat het woord formaliseren in uw verbloemend taalgebruik betekent. Ik citeer een radiojournalist van vanochtend: u hebt uw eigen wereldrecord nachtelijk vergaderen moeten breken om erin te slagen een broos akkoord, of wat daarvoor moet doorgaan, op papier te krijgen en alle partijen achter u te krijgen. Bij de problematiek en de wijze waarop die door de regering is aangepakt, heeft onze fractie minstens twee algemene bedenkingen.

Wij denken dat paars-groen van de verkeerde veronderstelling uitgaat met betrekking tot wat objectief is, of dat zou moeten zijn. Volgens haar taalgebruik zou de regering de kiezer, de burger, meer greep willen geven op de politiek en betere politiek willen brengen. Mijnheer de eerste minister, onze fractie en u verschillen fundamenteel van mening over de wijze waarop dat moet gebeuren. Het is geen kwestie van structuren en van rommelen met regeltjes om een beter beleid te brengen. Een beter beleid heeft niets te maken met die structuren.

Daarmee kom ik tot onze tweede bedenking. Een beter beleid heeft in de eerste plaats te maken met maatregelen en met moed om de juiste maatregelen te nemen. De burgers verwachten vandaag niet dat u energie steekt in uw eigen wereldrecord nachtelijk vergaderen, uw blufpoker. Zij verwachten moedig en krachtadig bestuur op het ogenblik dat de werkloosheid stijgt, dat de concurrentiekracht van onze ondernemingen achteruitgaat – vandaag nog verschenen daarover cijfers – dat het beleid ter bestrijding van de criminaliteit vastloopt, dat de politiehervorming geen weldoende effecten oplevert, dat de verkeersonveiligheid niet wordt aangepakt, dat de files blijven groeien en dat er van de administratieve vereenvoudiging niets in huis komt.

Daar moet u een prioriteit van maken. Voor ons was dit niet het prioritaire dossier. Wanneer we het resultaat toch bekijken, moeten we twee dingen van het hart, vooraleer ik een viertal inhoudelijke bemerkingen maak namens mijn fractie. Ten eerste, is door wat zich de laatste uren heeft afgespeeld duidelijk geworden dat een belangrijk deel van wat u als een hervorming in het voordeel van de versterking van de democratie wil laten doorgaan in uw gekende drang tot verbloemend taalgebruik, eigenlijk neerkomt op electorale zelfbediening. Want zou u ontkennen dat de bespreking vastgelopen is omwille van de discussie rond het kiesdistrict Brussel-Halle-Vilvoorde en omwille van de aspiraties van Onkelinx versus de aspiraties van Louis Michel? Waren dat eigenlijk niet de knelpunten waardoor uw zoazeade formalisering is

02.01 Yves Leterme (CD&V): Je m'étonne de ce que le premier ministre désirait finalement faire une déclaration. Il en a déjà eu maintes fois l'occasion. Pourquoi ne l'a-t-il pas fait hier, au moment où l'accord était pratiquement finalisé, comme le premier ministre l'a lui-même indiqué? Depuis lors, il a sans doute battu son record en matière de réunions nocturnes. Et pour quoi? Pour quelque chose dont personne ne se préoccupe. La population ne s'intéresse pas aux structures, elle veut une politique efficace. Elle a du reste très bien compris que cet accord est un bel exemple de self-service électoral, un an à peine avant les élections. L'opposition et le Parlement ont été tenus à l'écart de ces réunions nocturnes. Tout cela est particulièrement inconvenant. La démocratie ne s'en trouvera certainement pas renforcée.

Quant au fond, nous souhaitons également formuler quelques observations. Alors que le premier ministre n'a eu de cesse d'affirmer son intention de rapprocher la politique des citoyens, l'élargissement des arrondissements électoraux produit exactement l'effet contraire. L'objectif inavoué du premier ministre est de briser l'ancrage électoral local du CD&V. Dans de petits arrondissements électoraux, l'électeur est mieux à même d'évaluer la qualité et le programme des hommes politiques. Or, la coalition arc-en-ciel n'excelle pas dans cet exercice de confrontation avec l'électeur. Le premier ministre désavoue aujourd'hui les principes et les points de vue qu'il défendait encore il y a peu au sein de la

vastgelopen? Eigenbelang eerst. Electorale zelfbediening!

Ten tweede, wil ik duidelijk zeggen dat het onfatsoenlijk is om de spelregels van de kieswetgeving eenzijdig te wijzigen als men minder dan een jaar verwijderd is van de verkiezingscampagne. Dat doet men niet in een normale democratie. In het verlengde daarvan wil ik erop wijzen dat het ook ongehoord is – ik refereer naar het Sint-Michielsakkoord en naar wat eraan voorafging – dat u dit doet zonder enig overleg met oppositiepartijen. Het is ongehoord dat u dit eenzijdig doet zonder zelfs het parlement daarbij te betrekken. U doet dit eenzijdig aan het hoofd van een junta van topministers, partijvoorzitters en regionale politieke verantwoordelijken, verantwoordelijken van de deelstaatregeringen.

Wanneer wij het ontwerp inhoudelijk bekijken, hebben wij volgende bedenkingen.

Ten eerste, in uw bevlogen periodes hebt u schriften uitgebracht – manifesten, boekjes over, onder meer, de Belgische ziekte – waarin u het dichterbij brengen van de politiek tot de mensen als één van uw leidmotieven naar voren bracht. Nog in 1997 hebt u zwart op wit en keihard gezegd dat één van de oorzaken van de Belgische ziekte de te grote afstand was tussen de burger en zijn gekozenen en dat dit euvel moest worden verholpen door een aanpassing van het kiessysteem, maar dan in de zin van een verkleining van de kieskringen. Vandaag stellen wij vast dat de invoering van provinciale kiesomschrijvingen eigenlijk zorgt voor een verruiming van de kiesomschrijvingen, zodat de afstand tussen de burger en zijn vertegenwoordigers nog gaat vergroten. U doet dit niet zozeer om de burger te dienen of de kiezer meer impact te geven, maar vanuit electoraal eigenbelang. U viseert heel in het bijzonder onze eigen fractie, waarvan u de sterke regionale verankering tracht te breken en buitenspel te zetten.

Onze sterke electorale verankering in de regio's, mijnheer de eerste minister – het mag niet pretentius overkomen – hebben wij verworven doordat de kiezer de inzet, de kwaliteit van ideeën en van politici, van partijen en van bewegingen beter in kleine kiesomschrijvingen – aan de basis, in de regio's, in de gemeenten – kan waarderen en beoordelen. Wij staan er letterlijk oog in oog met de kiezer. Het zijn bij uitstek de partijen en bewegingen die het moeilijker hebben met het oogcontact met de kiezer en die de kiezer moeilijker kunnen overtuigen van de kwaliteit van hun kandidaten, van hun politiek personeel en van de inhoud van hun programma, die een beroep doen op andere middelen. Zij moeten ervoor zorgen dat de media, als een soort van interface of filter hun politiek handelen of het gebrek eraan, verdoezelen.

Ook de media moeten ervoor zorgen dat er een interface, een filter is, die hun politiek handelen of hun gebrek aan politiek handelen verdoezelt. Wat u gaat doen met de verruiming van de kiesomschrijvingen is in het belang van uzelf, in het belang van minister Stevaert, in het belang van een aantal politieke mediafiguren, maar dit dient in elk geval de democratie niet.

Trouwens, in het verlengde daarvan: u zult niet kunnen ontkennen dat u in het licht van het te bereiken resultaat, in het kader van broze evenwichten, er in onderhandelingen niet voor terugdeinst om niet alleen uw principes – ik verwijs naar wat u in 1997 schreef – maar ook zelfs recente beslissingen die u met veel fierheid in de commissie Van der Maelen naar voren schoof overboord te gooien.

Is het nog begrijpelijk dat men op drie, vier maanden tijd, enerzijds een systeem van ovolgaerslijsten afschaft – kiik in het Staatsblad van 22

commissie Van der Maelen.

Alors qu'elles avaient été supprimées il y a quelques mois à peine, les listes de suppléants sont à présent rétablies. Voilà qui ne témoigne guère d'une grande cohérence. Cette décision est uniquement motivée par le souci de respecter les équilibres politiques fragiles.

Par ailleurs, la réforme qui nous est aujourd'hui présentée inflige quelques camouflés à la Flandre. Ainsi, l'arrondissement de Bruxelles-Hal-Vilvorde n'est pas réformé, contrairement à une revendication de longue date des Flamands. A la demande d'Elio Di Rupo, un Sénat paritaire voit le jour, alors qu'il s'agit là d'une revendication francophone à laquelle les Flamands s'opposent depuis des années. La répartition des sièges entre néerlandophones et francophones au sein de l'arrondissement de Bruxelles-Hal-Vilvorde coûtera deux à trois sièges à la Flandre. Les conflits d'intérêts évoqués à juste titre par le Parlement flamand sont purement et simplement ignorés. Les compétences en matière de politique étrangère du Parlement flamand sont à nouveau fédéralisées au sein du futur Sénat paritaire. Les raisons de dire non à cette réforme, aujourd'hui et demain, sont dès lors légion.

januari 2002 – en anderzijds, drie tot vier maand later, met ongeveer dezelfde argumenten zegt dat dat systeem van opvolgers opnieuw moet worden ingevoerd. Gebrek aan consequentie en in het kader van een toevallige machtsoefening uw principes aanpassen en er niet meer naar handelen: moet er nog een beter bewijs zijn?

Dat is de eerste belangrijke inhoudelijke kritiek van onze kant: u gaat de afstand tussen de mensen die u burgers noemt en hun verkozenen verruimen en dat staat haaks op wat u zegt met name meer impact voor de mensen op de politiek. Nee, u vlucht met uw paars-groene partijen weg van die nabijheid van de kiezer omdat u oog in oog met de kiezer weet dat wij daar een voordeel hebben en omdat u ons dat voordeel wilt ontnemen.

Tweede resem inhoudelijke bedenkingen heeft betrekking op de uiteraard drie, vier belangrijke nederlagen. Ik moet wat oefenen in het gebruik van de term "kaakslag". Objectief kan men echter niet anders dan vaststellen dat in deze hervorming, in het geheel van beslissingen dat u voorstelt, minstens drie belangrijke abdicaties – Vlaamse nederlagen – zijn ingebakken.

Ten eerste, de kans is gemist om een Vlaamse eis, die al decennialang bestaat, namelijk de splitsing van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, nu te realiseren. Die kans is gemist, nu er blijkbaar een ronde hervorming van het kiesstelsel werd gevoerd. De gemiste kans om dat te doen is een eerste belangrijk Vlaams verliespunt.

Ten tweede, uiteraard is de paritaire Senaat ook een Vlaams verliespunt. Hebt u dat toegegeven omdat Elio Di Rupo lachend aan tafel zat, zeggend dat u het kiesstelsel wat wilde aanpassen of eraan wilde oefenen omwille van Vlaamse partijpolitieke belangen? Elio Di Rupo was daarvoor geen vragende partij en vroeg een prijs? Omwille van die wanverhouding hebt u de paritaire Senaat moeten toegeven. Daarmee hebt u het Vlaams verzet prijsgegeven aan die al veertig jaar lang geformuleerde onterechte eis uit het Franstalig landsgedeelte in een nachtelijk verhaal van blufpoker. Minister Johan Vande Lanotte had argumenten voor die paritaire Senaat. Ik zou van hem graag horen welke federale staat in deze wereld met een paritaire Senaat mee wordt bestuurd. Dat is een tweede Vlaamse nederlaag.

Ten derde, wanneer wij zien op welke wijze u op het niveau van Brussel-Halle-Vilvoorde de zetels wilt verdelen tussen de Nederlandstalige en de Franstalige lijsten, dan stellen wij vast dat de stembusresultaten van 1999 leiden tot een verlies van twee Nederlandstalig ingevulde kamerzetels in het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Dat is een derde Vlaamse nederlaag.

In het verlengde daarvan wil ik, ook inhoudelijk, de nieuwe regeling voor de belangenconflicten uit uw teksten bespreken. Die nieuwe regelenig zal tot gevolg hebben dat het Vlaams Parlement de facto onder voogdij wordt geplaatst van de paritaire Senaat.

U en uw partij hadden hiermee tot doel de voor de federale regering wat vervelende belangenconflicten, die terecht in het Vlaams Parlement worden opgeworpen, te fnuiken. Dit was u veel waard en wij zien daarvan nu het resultaat. Dat leidt er nu onder meer toe dat de moeizaam verworven bevoegdheden inzake het buitenlands beleid van het Vlaams Parlement werden afgenomen en "geherfederaliseerd". Dat is één voorbeeld van de "herfederalisering" in de nieuwe federale en paritaire Senaat.

Mijnheer de eerste minister, ik vat het kort samen. Ten eerste, vinden wij het niet fair dat u deze hervormingen op minder dan een jaar van de verkiezingscampagne eenzijdig – uit eigenbelang en met misbruik van argumenten die u in verschillende richtingen hebt aangewend om verschillende oplossingen en voorstellen op tafel te leggen – doordrukt. Denk maar aan de gekke historie van de opvolgerlijsten. Daarom vervalst u de verkiezingen en de spelregels. Ten tweede, de afstand tussen de burger en de politicus zal vergroten omdat u voor de kiezer vlucht. U weet dat wij oog in oog met de kiezer iets sterker staan. Ten derde, er zijn minstens drie belangrijke Vlaamse nederlagen. Samengevat, mijnheer de eerste minister, wij lenen ons niet tot dit soort manoeuvres, niet in deze legislatuur en – om u geen begoochelingen te maken – ook niet in volgende legislaturen.

02.02 Geert Bourgeois (VU&ID): Mijnheer de eerste minister, na 37 aankondigingen en even zoveel vervaldata is het land vanmorgen wakker geworden met de blijde mededeling dat eindelijk de grote hervormingen er waren waar de burger naar snakte en waar de mensen wakker van liggen. Het gaat om de oplossing voor de problemen van jan modaal of de burger zoals u hem noemt. Eindelijk komt er een einde aan de stijgende werkloosheid in Vlaanderen; eindelijk is er een oplossing voor de stijgende criminaliteit; eindelijk is er een oplossing voor de problemen met de niet-geïntegreerde allochtone gemeenschappen en er is zelfs eindelijk een oplossing voor extreem-rechts. Hebt u op de televisie niet gezegd dat u het probleem-Le Pen zou counteren met de fameuze hervorming van de kieskringen? Eindelijk is er dus een oplossing waar alle mensen naar snakten. Maar als alle Slangen-taal en de bijbehorende mist wat opgetrokken is, dan zien we dat de realiteit eigenlijk intriest is. Ik heb daarbij een zestal bedenkingen.

Mijnheer de eerste minister, het eerste punt is dat u die beweert een democraat te zijn, de democratie van de burger te bevorderen en te behoren tot de democratische partij bij uitstek, elke nieuwe democratische beweging en elke nieuwe democratische partij in ons land onmogelijk maakt. De combinatie van de kiesdrempel met de partijfinancieringswet verhindert elke nieuwe politieke partij. U betonnet de bestaande partijen. Conservatiever kan het niet. U hebt nochtans de partij van Paul Marchal nog toegejuicht. We horen u nog zeggen: "Hoe meer initiatieven, hoe beter". U reageerde als eerste en luidste toen Dehaene in de vorige periode voor de dag kwam met de kiesdrempelvoorstellen. U stelde toen dat u de rijkdom van het politieke landschap absoluut wou bewaren. U betonnet niet alleen de bestaande politieke partijen, u versterkt die partijen en hun macht ook. U wil de VLD-macht bestendigen.

Dat is de reden waarom u overschakelt naar de provinciale kieskringen, waarom u de grote partijen bevordert en waarom u megalomane kiescampagnes bevordert voor partijen en kandidaten met geld. Voor Steve, voor Patrick, voor Johan, voor Guy en de anderen. Dat is uw bedoeling en dat zal het resultaat zijn van deze hervorming.

Een derde bedenking heeft betrekking op de provinciale kieskringen. U zei altijd: "In principe." Dat klonk zo mooi. Nu weten we dat die regeling overal zal gelden, behalve dan in Brabant. Daar komt er geen provinciale kieskring. Zelfs Leuven en Halle-Vilvoorde blijven gescheiden. Mijnheer de eerste minister, Franstalige inwijkelingen mogen zich voort gedragen alsof zij in Wallonië of Franstalig Brussel wonen. Zij mogen blijven stemmen voor Franstalige, Brusselse kandidaten. Zij mogen voor het Europees Parlement voor Happart blijven stemmen. Dat is de realiteit. De verfransing in Halle-Vilvoorde gaat voort.

02.02 Geert Bourgeois (VU&ID): Après de nombreuses annonces et échéances, le gouvernement présente enfin un plan qui permettrait de résoudre tous les problèmes par le biais d'une réforme des circonscriptions électorales. Aux dires du premier ministre, le plan permettra même de contrer l'extrême droite.

Le premier ministre se dit démocrate, mais la présente réforme, conjuguée à la loi sur le financement des partis, entrave la création de tout nouveau parti politique. Le premier ministre ne fait que renforcer le pouvoir des grands partis politiques existants et entend perpétuer le pouvoir du VLD.

En principe, l'on instaurerait des circonscriptions provinciales partout sauf dans le Brabant, où les nouveaux habitants francophones pourront continuer à voter pour les candidats francophones à Bruxelles. La francisation de Bruxelles-Hal-Vilvoorde se poursuit, ce qui est contraire à l'accord de gouvernement flamand qui exige la scission de cet arrondissement, aux prises de position antérieures du PVV et même à une proposition VLD de M. Platteau faite en 1995, ainsi qu'à la Constitution et aux points de vue définis par la députation permanente du Brabant flamand.

Où, de par le monde, existe-t-il un État fédéral avec un Sénat paritaire? Dans une étude comparative, le professeur Marc Uyttendaele explique qu'il n'y a qu'en Suisse et aux États-Unis que les entités fédérées sont

U gaat in tegen een unanieme eis van de Vlaamse Beweging. Ik weet dat u zich daar niet langer aan stoort. In een vorig leven toen u nog in de oppositie zat en alle krachten kon gebruiken, hebt u die Vlaamse Beweging opgevoerd. U gaat in tegen het Vlaamse regeerakkoord. Dat is waarschijnlijk al iets moeilijker. Ik vraag mij af wat Patrick Dewael daar is komen doen en dan vooral namens Spirit. Het Vlaamse regeerakkoord eist de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. U gaat in tegen een wetgevend initiatief van de PVV horresco referens, en wij die dachten dat de PVV, de Pest Voor Vlaanderen was en dat de VLD ietsje Vlaamser was. Ik heb het over een wetsvoorstel dat werd ondertekend door de heren Bascour, Pede, Vanderpoorten, De Clercq, Boey, Daems – jammer genoeg vader Daems.

In 1971-1972 behoorde dit nog tot het PVV-programma. In 1995 was er nog een VLD-voorstel, mee ondertekend door Platteau. Allemaal vergeten, allemaal principes die weg zijn nu de VLD tot de meerderheid behoort. Ingaan tegen de bestendige deputatie van Vlaams-Brabant, waar uw partij mee bestuurt en daar vraagt om de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde te splitsen! Ingaan tegen artikel 4 van de Grondwet dat zegt dat België bestaat uit vier taalgebieden en dat Vlaanderen een eentalig Nederlandstalig gebied is!

Ik kom tot het vierde punt: de paritaire Senaat. Mijnheer de eerste minister, u zult uw minister van Institutionele Hervormingen dringend een cursus grondwettelijk recht moeten bijbrengen. Ik daag u uit. Waar ter de wereld is er een federale tweeledige staat met een paritaire Senaat? Waar vindt u een paritaire Senaat? Nergens! Het is zelfs niet de regel dat in federale staten alle deelstaten in gelijke mate zijn vertegenwoordigd in die Senaat. Ik heb een onverdachte bron, iemand die vrij goed bekend is in uw regering: le professeur Mark Uyttendaele. Hij maakte een vergelijkende studie en zegt dat alleen in de VS en in Zwitserland, maar niet in de Bondsrepubliek Duitsland, niet in Oostenrijk, niet in Spanje, niet in Italië...

02.03 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: (...)

02.04 **Geert Bourgeois** (VU&ID): Dat zijn geen paritaire, dat zijn er waar de deelstaten evenveel vertegenwoordigers hebben. De pariteit is vijftig/vijftig, laten wij wel wezen! Maak de mensen niets wijs, premier. Ik zeg u, in de Bondsrepubliek Duitsland, het federaal voorbeeldland bij uitstek, telt de Bundesrat 68 leden. Die 68 zijn proportioneel aangeduid, a rato van de bevolking.

Een deelstaat met twee miljoen inwoners heeft er drie, een met zes miljoen inwoners heeft er vier en een met zeven miljoen inwoners heeft er vijf. Dat is de federale realiteit.

Wij leven echter in een unieke combinatie; in een federaal land waarin de Franstaligen al de pariteit hebben in de regering. Welnu, mijnheer de eerste minister, noem mij een federaal land waar die verhouding 50/50 is, waar er een pariteit is in de hoge ambtenarij, waar er dubbele meerderheden zijn, waar er een alarmbal is. En nu gaat u bovendien de proportionaliteit bij de verkiezingen afschaffen. Noem mij een federaal land met al die garanties.

Ik kom thans tot mijn vijfde bedenking. Hoeveel zetels zullen de Vlamingen verliezen in Brussel-Halle-Vilvoorde? Ik neem aan dat u dat berekende; uw rekenmachientje lag wellicht bij de hand tijdens uw werkzaamheden. Volgens onze berekeningen zullen de Vlamingen een tot drie zetels verliezen. Welnu, kunt u mij zeggen welk voordeel de

représentées de façon paritaire. Dans quel État fédéral trouve-t-on la parité au niveau du gouvernement et de la haute administration? Où existe-t-il une procédure de sonnette d'alarme? Mais tout ceci n'était visiblement pas encore suffisant pour la francophonie belge. Quelles seront les compétences du Sénat paritaire? Combien de sièges perdrons-nous à Bruxelles-Hal-Vilvoorde? De un à trois selon moi. Quelle est cette autonomie constitutive pour Bruxelles dont parlait le premier ministre?

Je répète mes six questions. En se fondant sur les élections de 1999, combien de sièges la Flandre gagne-t-elle ou perd-elle? Comment concilier les circonscriptions électorales unitaires avec l'article 3 de la Constitution? En quoi consiste l'avantage flamand? En quoi consiste exactement l'autonomie constitutive de Bruxelles?

Vlamingen hebben bij die hervorming? Het is toch niet omdat in Brussel voor Frank Vandenbroucke zal mogen worden gestemd dat wij goed af zijn? De realiteit is dat wij zetels zullen verliezen in Halle-Vilvoorde.

Tot slot, mijnheer de eerste minister, kom ik tot een punt waarover ik u vanmorgen niets hoorde zeggen, maar dat in de laatste mediaberichten wel aan bod kwam en dat ook door uw partijvoorzitter werd aangehaald, met name de constitutionele autonomie voor Brussel, die in het akkoord werd ingesluisd. Wat is dat precies? Volgens het recentste Belga-bericht en volgens een verklaring van uw partijvoorzitter over de radio, wordt Brussel een volwaardig derde gewest. Kunt u ons daarover wat uitleg geven?

Mijnheer de eerste minister, samengevat had ik graag een antwoord op de zes volgende vragen.

Ten eerste, welke bevoegdheden krijgt de Senaat?

Ten tweede, in welke federale landen is er een Senaat die bestaat uit een 50/50-verhouding?

Ten derde, kunt u mij, op basis van de verkiezingen van 1999, uitleggen welk voordeel de Vlamingen hebben bij die hervormingen? Winnen of verliezen ze zetels?

Ten vierde, is de unitaire kieskring verenigbaar met artikel 4 van de Grondwet?

Ten vijfde, welk voordeel halen de Vlamingen uit de hervormingen? Het FDF triomfeert en geeft thans zelf toe dat er een einde wordt gemaakt aan het akkoord dat Franstaligen niet zouden mogen stemmen voor een kandidaat uit de Leuvense regio. Ik las dit in een Belga-bericht. De Mouvement Réformateur heeft speciaal daarover vergaderd. Het FDF dat hiertegen vijandig stond, verklaarde zich thans akkoord op basis van de mededeling dat het eerste akkoord niet meer geldt.

Ten zesde, quid met betrekking tot de constitutionele autonomie in Brussel? Maakt u van Brussel een volledig volwaardig gewest zoals Vlaanderen en Wallonië?

02.05 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik heb uw regeringsverklaring van 1999 nog eens nagelezen. U formuleerde toen een aantal mooie voornemens, onder andere de verfijning van de democratie. U zou de politiek ook dichter bij de burger brengen. Wat u vannacht ineen hebt geflanst, is precies het tegendeel.

Ik verklaar mij nader. Er komt een kiesdrempel van 5%. Dat is een bijzonder ondemocratische regeling. Is er eigenlijk iets meer ondemocratisch dan kleine, beginnende partijen tegenhouden in hun opgang? Ik begrijp dat zowel de VLD als de SP.A de verkiezingen met enige angst tegemoet zien. Als u over de grenzen kijkt, zult u beseffen wat er aan de hand is. Zeker de SP.A heeft angst om naar de volgende verkiezingen te gaan. De afstraffing die volgend jaar – naar verluidt op 15 juni – zal plaatsvinden, wilt u nu al compenseren door de kruimels van de ex-Volksunie te recupereren.

Wat gebeurt er collega's? Verhofstadt en Janssens gaan de restanten van de voormalige Vlaams-nationale partij dwingen om in de grotere partijen op te gaan. Een gedeelte zal wellicht naar de SP.A worden geleid en een ander deel naar de blauwe partij. Dat is sluw bekeken.

02.05 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Dans la déclaration gouvernementale de 1999, le premier ministre s'était engagé à plus de démocratie ainsi qu'à rapprocher le citoyen et le monde politique. Les gestes n'ont pas été joints à la parole. Le seuil des 5% est fondamentalement antidémocratique. L'objectif sous-jacent est que MM. Verhofstadt et Janssens puissent se partager les restes de l'ancienne VU. Voilà qui est rusé mais les défenseurs de la cause flamande qui jusqu'en 1999 votaient pour la VU sont désormais contraints de voter pour le Vlaams Blok. Tant Spirit que la NVA doivent disparaître. Les frères d'armes du SP.A et d'Agalev à Bruxelles, qui se situent très près

mijnheer Verhofstadt. Dit is een prachtig pressiemiddel, maar ik stel tegelijkertijd vast – daar hebt u misschien niet aan gedacht – dat de Vlaamsgezinden, die tot 1999 voor de Volksunie stemden, nu worden gedwongen om het zekere voor het onzekere te nemen en voor het Vlaams Blok te kiezen. De Vlaamsgezinden weten – net zoals de heer Bourgeois dat weet – dat die 5%-drempel voor de NVA dodelijk is. Naarmate de peilingen dat zullen bevestigen, zullen die potentiële kiezers van de NVA eieren voor hun geld kiezen en liever een stem voor het Vlaams Blok uitbrengen dan een verloren stem voor de NVA. Voor mij niet gelaten, maar het is een element in de discussie. U wilt met die 5%-drempel ook Spirit elimineren. Als u daarin slaagt, zullen de solden bij Spirit tegen de zomer inderdaad beginnen. Ook dat kleintje moet echt verdwijnen.

Het is ook schandelijk dat de hele regeling voor Vlaams-Brabant op maat van SP.A en Agalev is gesneden. Deze twee kleine regeringspartijen komen in Brussel-Halle-Vilvoorde door een kiesdrempel van 5% in de gevarenzone. Daarom hebt u een poolvorming ingevoerd en daarom hebt u er Leuven bij gesleurd, anders zouden zij zetels kunnen verliezen.

Mijnheer de voorzitter, ik vat deze kwestie samen. N-VA en Spirit moeten verdwijnen, maar de spitsbroeders van de heer Verhofstadt – Agalev en SP.A – worden door een handigheidje gered. Dit getuigt van een doortraptheid die men alleen met de grootste verontwaardiging kan afwijzen.

Ik kom tot de kieskringen. De provinciale kieskringen zijn volstrekt in tegenspraak met uw adagium dat de politiek dichterbij de burger moet staan. Ik geef een citaat uit uw regeringsverklaring: "Meer dan vandaag wordt het de kiezer die bepaalt wie hem in het Parlement vertegenwoordigt". Ook hier gaat u precies omgekeerd te werk. Meer dan vandaag zal het nationaal partijbureau beslissen wie wordt verkozen. Het politieke gewicht van de lokale mandatarissen zal afnemen. Men zal een zeer relatief gewicht hebben als men het aantal kieskringen in Vlaanderen herleidt van 11 naar 5. Dat is toch vrij drastisch. Voor een aantal valabele mensen uit de kleinere kieskringen zal het bijzonder moeilijk worden.

In Vlaams-Brabant gaat het om een hervorming à la carte. Bij deze hervorming worden niet minder dan drie paars-groene ministers – Daems, Vandenbroucke en Aelvoet – op hun wenken bediend.

Nu mogen zij dus ook vanuit het Leuvense komen scoren in Brussel-Halle-Vilvoorde, dat veel groter en electoraal interessanter is. Ik ben benieuwd naar de reactie van collega's zoals Cortois of Valkeniers. Ik weet niet of men dat in uw partij en in de SP.A, zo vlot zal slikken.

Mijnheer de eerste minister, ik vat mijn twee eerste punten samen. In de constructie gaat het niet om efficiëntie, om de verfijning van de democratie of om een bestuur dat dichterbij de burger staat, maar om de zeer individuele belangen van enkele kopstukken uit uw regering. De regering van dit ogenblik zorgt gauw voor enkele van haar leden. In feite wordt het eigen belang eerst gauw geregeld, terwijl alle commentatoren zeggen dat een hervorming van de kieswet toch wel enige tijd en reflectie vergt. Het is werkelijk onkies dat alles één jaar vóór de verkiezingen gauw erdoor te jagen. Tot zover wat uw democratische instelling betreft.

Thans kom ik tot het Vlaamse aspect. Ik kan u moeilijk verwijten dat u tegen een of ander uit uw regeringsverklaring verraad pleegt. U gaat gewoon voort op het anti-Vlaamse spoor dat u al drie jaar bewandelt.

du seuil des 5%, sont sauvés par un tour de passe-passe: Louvain est intégré à la circonscription de Bruxelles de manière à ce que les deux partis puissent se maintenir.

Le premier ministre affirme que, plus que jamais, l'électeur sera souverain quant au choix des élus du Parlement. C'est faux: des candidats locaux originaires de petites circonscriptions rencontreront encore davantage de difficultés. Seules les locomotives électorales seront élues et le choix de ces personnes est déterminé par les directions de parti à Bruxelles. Les nouveaux venus en politique n'auront aucune chance. C'est cela que vous appelez un renforcement de la démocratie?

Le Brabant flamand est caractérisé par une réforme à la carte: les ministres Daems, Vandenbroucke et Aelvoet pourront, tout en étant à Louvain, faire des scores dans la circonscription bien plus intéressante de Bruxelles-Hal-Vilvorde. Cette réforme ne vise donc pas à affiner la démocratie ni à la rendre plus efficace. Elle ne sert que les intérêts personnels des têtes de pont du gouvernement. Il est absurde de vouloir procéder rapidement à une réforme électorale alors qu'une telle réforme exige à tout le moins une certaine réflexion.

Cela fait trois ans que le premier ministre se montre résolument anti-flamand. Il maintient le bicaméralisme. En outre, au Sénat, la représentation proportionnelle s'efface au profit de la parité. Deux millions de Flamands ne seront plus représentés au Sénat.

La scission de Bruxelles-Hal-Vilvorde constitue depuis des années une exigence des Flamands. Même le gouvernement flamand a formulé cette exigence dans sa déclaration gouvernementale. Nous perdons de un à deux sièges à Bruxelles-Hal-Vilvorde alors que les francophones y sont surreprésentés depuis des années. Je propose que le VLD supprime les mots "Vlaamse" et "democratische" de son nom. Nous

Wat dat betreft, kunt u niets verraden. Er is echter ook de Senaat. Wij hebben altijd gezegd dat die moest worden afgeschaft. Zij kost drie miljard en is in feite overbodig. U zult het tweekamerstelsel dus behouden. Men zal zich daar nog steeds bezighouden met onder meer de Grondwet, de bijzondere wetten en met de belangenconflicten. Het is echter nog veel erger: de Senaat wordt paritair. De evenredige vertegenwoordiging wordt gewoon overboord gegooid. De 4 miljoen Franstaligen krijgen net zoveel verkozenen als de 6 miljoen Vlamingen. Dat betekent concreet dat 2 miljoen Vlamingen in die Senaat niet meer worden vertegenwoordigd. Bravo, mijnheer Verhofstadt!

devrons donc à nouveau parler de PVV.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik rond af met Brussel-Halle-Vilvoorde. De splitsing van dat arrondissement is reeds jarenlang een prioritaire eis van de overtuigde Vlaming. Mijnheer de eerste minister, het is ontoelaatbaar dat u daaraan niets doet. De Franstaligen blijven dus stemmen ronselen van in Zemst tot in Opwijk en Gooik. Zelfs de Vlaamse regering van uw goede vriend Dewael is voor de horizontale splitsing van het arrondissement; dat staat in de regeringsverklaring. Dewael en Stevaert zeggen echter dat zij tevreden zijn met de hervorming van Verhofstadt. Wij spelen één of twee kamerzetels kwijt – u schudt ontkennend het hoofd, maar u moet eens natellen – in Brussel-Halle-Vilvoorde en Verhofstadt en Vande Lanotte zijn tevreden. De Franstaligen zijn al jaren, decennialang, oververtegenwoordigd in de Kamer. Zij betalen veel minder voor hun zetel in de Kamer. Nu geeft u hen nog meer politieke macht, u geeft hen één of twee zetels cadeau. De Vlaamse Liberalen en Democraten zijn tevreden. Ik stel voor dat u het Vlaamse uit uw partijnaam laat vallen, dat u ook het democratische uit uw partijnaam laat vallen en dat u terugkeert naar die goede, oude PVV.

02.06 Els Van Weert (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik zal proberen in dit hanengevecht ook een redenering op te bouwen.

(...)

De **voorzitter**: Mijnheer Annemans, de volgende keer schrijft u zichzelf maar in als interpellant, als u toch zoveel te zeggen hebt want ik stel vast dat u een beetje op uw honger bent blijven zitten. Maar het is nu niet het moment.

02.07 Els Van Weert (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, de bezorgdheid voor onze partij en onze ministers is ontroerend. Ten eerste, mijnheer de eerste minister, zou ik toch willen zeggen dat we destijds, aan het begin van uw regeerperiode, voluit de doelstellingen die de regering zich gesteld had voor de problematiek van de verdieping van de democratie hebben gesteund. Ik wil u toch nog even herinneren aan wat er daarover in uw regeerverklaring staat: “Een democratie moet haar wijze van besluitvorming en inspraakmogelijkheden die zij biedt permanent evalueren en verbeteren. De burger moet daarbij opnieuw centraal worden geplaatst zodat hij terug greep krijgt op het politieke gebeuren. De regering nodigt daarom het parlement uit een commissie Politieke Vernieuwing op te richten die onder meer de modernisering en de aanpassing van ons kiesstelsel zal onderzoeken, de omvang van de kiesomschrijvingen, het versterken van de politieke participatie van alle groepen in de samenleving.” Vooral dat laatste lijkt me niet onbelangrijk. We zijn ook op basis daarvan de uitdaging aangegaan. Ik heb samen met een illustre partijgenoot van u en de rijzende ster dezer dagen, Bart Somers, de schouders gezet onder de oprichting van deze commissie.

02.07 Els Van Weert (VU&ID): Spirit semble soudainement susciter la préoccupation de tous. Cela n'est pas pour me rassurer.

Nous avons toujours soutenu les principes de la déclaration de gouvernement en ce qui concerne les promesses de renouveau politique. Le premier ministre aspirait à plus de démocratie et à une participation directe du citoyen. C'est pourquoi nous avons offert notre soutien à la commission pour le Renouveau politique. Il faut une vision équilibrée et dûment étayée. Oeuvrer à cet approfondissement est précisément l'une des prérogatives du Parlement.

De commissie is er gekomen en dat was terecht. Dit is een dossier dat bij uitstek behoort tot de prerogatieven van het parlement. Het

Nous n'étions donc pas de parti pris mais ce qui nous est présenté

parlement moet kunnen debatteren en beslissen over de spelregels die in onze democratie gelden. Ten tweede, was dat nodig omdat er nood is, dat blijkt vandaag meer dan ooit, aan een goed onderbouwde en evenwichtige visie op de verdieping van de democratie met aandacht voor de rol van alle spelers op dit terrein. Met alle spelers bedoel ik zowel de regering als de volksvertegenwoordigers, en dan niet alleen voor wat betreft de manier waarop ze aangeduid worden, en de burgers waarover u ook zelf talrijke manifesten geschreven hebt.

Positieve vooringenomenheid, we kregen vanmorgen dit akkoord en ik wens dit akkoord dan ook te toetsen aan de doelstellingen die u zelf in het regeerakkoord geformuleerd hebt. Ik wil er ook nog even op wijzen dat het belang van de burger en zijn rechtstreekse inspraak ook opgenomen was in uw regeerakkoord onder het subhoofdstuk directe democratie. Toch niet onbelangrijk want u zegt zelf dat het hier gaat om een hervorming die fundamenteel onze democratie verdiept en versterkt. Wel dat fundamentele ontbreekt, mijnheer de eerste minister. Er zitten goede zaken in dit akkoord. Ik ben wellicht de eerste die dit zegt en dat zal misschien niet in dank worden afgenomen worden.

(...)

Dan zou ik nu de kritieken willen formuleren en die zijn wel fundamenteel. Eerlijk gezegd, heren – er zijn ook een paar dames maar vooral heren –, het gaat hier toch echt over iets fundamenteel. Ik ben het daar wel mee eens.

Daarstraks hebben de CD&V en anderen gezegd dat dit niet fundamenteel is. Welnu, het is wel fundamenteel en daarom is mijn ontgoocheling ook zo groot. De mensen willen wel degelijk inspraak hebben, zij willen wel degelijk gerespecteerd worden. Deze hervorming schenkt op dit punt onvoldoende genoegdoening. Daar wil ik toch de nadruk opleggen. U hebt een kans gemist – misschien gaat u uw fout nog goedmaken – om in dit dossier een stap te zetten naar de directe democratie. Wij hebben in de commissie voor Politieke Vernieuwing nochtans degelijk werk geleverd. Wetenschappers hebben terzake goede rapporten afgeleverd. Er bestond zelfs bijna een kamerbrede meerderheid voor, met uitzondering van de Parti Socialiste. Ik neem aan dat dit ook de reden is waarom dit aspect niet in uw akkoord is opgenomen. Ik vind dat enorm spijtig.

Een tweede punt van kritiek heeft betrekking op de hervorming van de Senaat. Vanuit de gemeenschappen wordt een federale kamer samengesteld, waar de gewesten zelf niet rechtstreeks in zijn betrokken, wat op zich een positieve zaak is. Er wordt echter een paritair samengestelde kamer voorgesteld, waaraan bevoegdheden worden toegewezen die veel verder gaan dan dat het enkel een ontmoetingsplaats is tussen de gemeenschappen waar overleg en samenwerking kunnen groeien. Wij menen dat in die omstandigheden een paritair samengestelde Senaat absoluut niet aangewezen is. Ik maak mij daar eerlijk gezegd eigenlijk niet al teveel zorgen over. Bovendien – ik heb het nog niemand horen zeggen – vraag ik mij af of ik het juist heb vernomen dat u van plan bent de senatoren van rechtswege, de leden van het Koningshuis dus, uit de Senaat te weren? Wat dat betreft kan u natuurlijk op onze steun rekenen.

Ik vrees echter mijnheer de eerste minister – of ik hoop het wat een aantal andere punten betreft – dat u de mensen iets wijs maakt. Het akkoord over de Senaat is een luchtkasteel. Het is een politiek akkoord, gebouwd op drijfzand. U beschikt op dit ogenblik niet over tweederde meerderheid. U gokt erop dat u die na de volgende verkiezingen wel zal hebben. maar het is toch een stap te ver om reeds

maintenant n'est pas vraiment une réforme fondamentale qui aille dans la bonne direction, même si elle comporte des aspects positifs.

Je suis très critique à l'égard de cette réforme. Les citoyens veulent être entendus et respectés. Or, il n'est pas du tout question de démocratie directe. En commission du Renouveau politique, il y avait pourtant une majorité absolue, à l'exception du PS.

Un Sénat paritaire sera constitué à partir des Communautés. Cependant, ce Sénat ne sera pas seulement un lieu de rencontre des Communautés, il disposera de compétences beaucoup plus larges. Le premier ministre a-t-il l'intention de supprimer les sénateurs de droit? Il pourra compter sur notre soutien. Le premier ministre spéculé sur l'obtention d'une majorité des deux tiers sur ce point après les prochaines élections. Certains membres de son parti ne sont du reste pas du tout acquis à cette réforme du Sénat. Celle-ci est donc bâtie sur des sables mouvants.

Que signifie cette autonomie constitutive bruxelloise? Pourquoi intervient-elle maintenant?

Il y aura deux sortes de députés: les ordinaires et les grands ténors. Comment le premier ministre justifie-t-il cet état de fait?

Le gouvernement a laissé passer la possibilité de scinder horizontalement Bruxelles-Hal-Vilvorde.

En ce qui concerne le rétablissement des suppléants, nous avons assisté à un véritable vaudeville dont le dénouement constitue un tissu de contradictions: les suppléants auront en effet moins d'influence encore que par le passé sur le processus décisionnel.

Quant aux seuils électoraux pour Louvain et Bruxelles-Hal-Vilvorde, je me demande si un seuil de cinq pour cent est requis pour chaque arrondissement considéré

te zeggen dat u dat zeker zult waarmaken. Bovendien zijn er zelfs in uw eigen meerderheid mensen die dit onderdeel van het akkoord absoluut niet genegen zijn. Lees er de Vrije Tribune van senaatsvoorzitter Dedeker maar eens op na.

Om te besluiten, wil ik nog enkele heel concrete vragen stellen over andere elementen die u hier naar voren hebt gebracht.

Ten eerste, zoals reeds door andere collega's werd aangehaald duikt plots de Brusselse constitutieve autonomie op. Waarom werd die in dit akkoord ingeschoven en wat gaat dat concreet betekenen?

Ten tweede, het verbaast mij dat u twee soorten kamerleden creëert: enerzijds de gewone leden, die nog contact hebben met de bevolking en anderzijds de kopstukken, die blijkbaar een soort van nieuw instituut vormen. De kopstukken zullen zich met de beleidsprioriteiten bezighouden. Dat is een heel eigenaardige redenering, want dat betekent dat er in het nieuwe systeem geen gelijkwaardige kamerleden meer zullen zijn. Hoe verantwoordt u dat?

Ten derde kom ik terug op de regeling voor Vlaams-Brabant. Het is positief dat in Leuven en Brussel-Halle-Vilvoorde op dezelfde lijsten zal kunnen worden gestemd. Dat is een stap vooruit. Het zal u evenwel niet verbazen dat hier volgens ons een enorme kans werd gemist om te komen tot een horizontale splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. De Vlaamse partijen en de Vlamingen zijn hiervoor reeds jaren vragende partij, ook uw eigen partij, maar dan op een ander niveau. Wij vinden het betreurenswaardig dat u hierin geen doorbraak kon forceren.

Het systeem van de opvolgers is helemaal een vaudeville. U schreef in uw regeerakkoord dat u dat systeem ging afvoeren. U voert dat ook af en enkele maanden later moet u het terug invoeren. Tot daar aan toe, maar, mijnheer de eerste minister, dit druist helemaal in tegen datgene wat u zegt dat u doet, namelijk de mensen meer impact geven op hun vertegenwoordigers in dit parlement. Dat is zeer contradictoir.

Ik vraag mij dan af wat er uiteindelijk nog zal overblijven van die grotere impact van de burger zelf op diegene die hen hier in het parlement gaan vertegenwoordigen.

Dan heb ik nog een concrete vraag wat de kiesdrempels betreft, vooral in het arrondissement Leuven-Brussel-Halle-Vilvoorde. Is dat nu 5% op Brussel-Halle-Vilvoorde apart, of 5% op Leuven apart, of 5% op het geheel? Dat is mij ook niet helemaal duidelijk.

Zo zijn er nog tal van opmerkingen te maken. Voor sommigen die zitten te wachten op wat wij nu te zeggen hebben over die kiesdrempel, of wij nu schrik hebben en of wij dat nu zullen halen of niet, laat ik u geruststellen. Wij denken dat er wat dat betreft geen enkel probleem is, maar onze bezorgdheid blijft wel voor het kunnen doorstromen van nieuwe democratische stromingen. Er wordt wel eens gezegd dat kiesdrempels vooral ervoor moeten zorgen dat extreem-rechts niet kan doorbreken, vooral dan in Wallonië. Maar vergeet niet, mijnheer de eerste minister, dat mensen ook af en toe nood hebben aan een positief alternatief en dat u ook dat op deze manier onmogelijk maakt.

Tenslotte zou ik als conclusie willen zeggen dat, als men dit akkoord ontdoet van alle franjes en alle mooie voornemens die erin zitten en zelfs op bepaalde punten vrij gedetailleerd zijn uitgewerkt en herleidt tot zijn ware proportie, dan is dat zoals men dat bij ons zegt een mager beestje dat de mensen onvoldoende geeft wat u beloofd hebt. met

séparément ou pour les deux arrondissements ensemble.

Nous craignons de voir entravée l'apparition de nouveaux partis démocratiques. Le pourcentage minimal requis au niveau provincial tend avant tout à barrer la montée de l'extrême droite en Wallonie mais, dans le même temps, l'émergence de nouveaux courants démocratiques est rendue difficile en Flandre. Nous le regrettons.

Considérée globalement, la réforme qui nous est proposée est bien maigre: l'influence du citoyen sur la prise de décision politique n'est guère renforcée et nous soupçonnons les représentants de la classe politique d'avoir, une fois de plus, voulu servir leurs propres intérêts plutôt que de prendre au sérieux les attentes des citoyens.

name een gevoelige versterking van de invloed op de politieke besluitvorming. Dan heb ik het niet over wie daar zit, wel over wat er wordt beslist. U hebt altijd gepleit, ook tussen verkiezingen door, om mensen meer impact te geven op datgene wat hier ter sprake komt. Ik denk dat u dat met deze hervorming al te weinig doet en dat u jammer genoeg, hoe goed bedoeld een aantal hervormingen ook zijn, opnieuw de indruk hebt gewekt – vannacht en vanmorgen – dat het teveel gaat om met onszelf bezig zijn en voor onszelf de beste posities verwerven, in tegenstelling tot datgene wat we zouden moeten doen, namelijk de mensen echt ernstig nemen en erbij betrekken.

02.08 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, het is natuurlijk zo dat ik de teksten mee heb. Ik dacht daarnet een inleidende uiteenzetting te geven maar een aantal collega's hebben dat niet gewild. Ze stellen dan vragen over hoe het nu juist zit met dit en dat, terwijl, mijnheer Bourgeois, indien u mij had toegelaten de tekst te verdelen en mijn inleidende uitzetting te geven, dan hadden we een aantal van uw bekommernissen en bezorgheden daarnet kunnen beantwoorden.

(...)

Ik weet niet wat de bedoeling is van deze onderbreking.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, er is gisteren vanuit de Kamer gevraagd om met u van gedachten te kunnen wisselen over de kieshervorming. Dat is om allerlei redenen niet mogelijk geweest. Ik ga daarbij niet verder stilstaan. Er is nadien een compromis bereikt op alle banken om het te doen via interpellaties. Als iemand niet akkoord gaat om het op een andere manier te doen ...

02.09 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, ik vraag alleen of de heer De Man eerst zou luisteren.

De **voorzitter**: Maar dan zou het goed zijn mocht u verder doen.

02.10 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Als u mij dat toestaat.

De **voorzitter**: Natuurlijk, met enige aandrang.

02.11 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Ik ga dus de tekst met betrekking tot de politieke vernieuwing uiteraard uitdelen. Ik moet zeggen dat ik hier een aantal losse flodders heb gehoord over dat akkoord over de politieke vernieuwing, maar ik heb eigenlijk een meer grondige analyse van het geheel van de belangrijke wijzigingen die wij realiseren gemist in deze interpellaties. Het waren een aantal losse flodders om te zeggen dat dit en dat gebeurt, maar ik denk dat wat nu gerealiseerd wordt, wel degelijk een belangrijke institutionele doorbraak is, mijnheer de voorzitter. Ik ben er trouwens van overtuigd dat een aantal mensen, onder meer mijn voorganger, deze reeds wilden realiseren in het begin van de jaren '90, meer bepaald in 1993, toen de Sint-Michielsakkoorden werden goedgekeurd. Iedereen weet dat het minst gelukkige element in die Sint-Michielsakkoorden de plaats was van de parlementaire instellingen in die hervorming.

Iedereen weet dat. De voorbije dagen hebben verscheidene krantencommentatoren die een doorlichting hebben gemaakt van dit dossier vastgesteld dat men in 1993 de optie wou nemen die vandaag wordt doorgevoerd. Om allerlei redenen is dat in 1993 niet gebeurd. Er kwam weerstand om de politieke instellingen van het land effectief aan te passen aan de federale staatsordening. Sommige interpellanten hebben verwezen naar andere federale landen zoals Italië. Aan de heer Bourgeois zeg ik dat Italië een federale staat is inzake de

02.11 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Je ferai distribuer le texte relatif au renouveau politique. Certains commentaires formulés par les interpellateurs ne riment vraiment à rien. La réforme marque bel et bien une percée institutionnelle importante. La place des institutions parlementaires constituait un point faible des accords de la Saint-Michel conclus en 1993. A l'époque, on n'avait pas voulu adapter les institutions à la structure fédérale de l'Etat. Un Etat fédéral compte, d'une part, une Chambre investie d'une mission de contrôle et, d'autre part, un Sénat qui constitue le lieu de rencontre des Communautés. En 1993, on n'avait pas voulu aller aussi loin, en l'absence de consensus à propos du rôle futur du Sénat. Le Sénat avait dès lors conservé de

bevoegdheden die de verschillende gebieden hebben en evenmin in de wijze van financiering. De federale landen hebben enerzijds een Kamer die de politieke controle uitoefent op federaal vlak over de regering en de budgetten, de politieke actie voert en het wetgevend werk op zich neemt – iedereen weet dat dat de bedoeling was van de gesprekken die in 1993 werden gevoerd en geleid hebben tot de Sint-Michielsakkoorden – en, anderzijds een ontmoetingsplaats van de gemeenschappen genaamd Senaat die samengesteld wordt uit afgevaardigden van de deelgebieden. Dat was de bedoeling in het begin van de jaren 90. Dat was de bedoeling van de Sint-Michielsakkoorden.

(...)

Dat is op dat ogenblik niet gelukt omdat men het er niet over eens geraakte en vond dat de Tweede Kamer nog steeds wetgevend werk en bijkomende controle moest kunnen doen. In die Tweede Kamer moest men nog mondelinge vragen kunnen stellen, onderzoekscommissies kunnen oprichten. Tegelijkertijd moest de Tweede Kamer een reflectiekamer worden die waakt over de kwaliteit van de wetgeving en een ontmoetingsplaats van de gemeenschappen. Dat is trouwens de reden van die paritaire afvaardiging met 10 gemeenschapssenaatoren aan elke kant. In 1993 heeft men de keuze niet kunnen maken omdat er geen eensgezindheid was over de rol die de Senaat in de toekomst zou spelen. Sommigen vonden dat het een ontmoetingsplaats van de gemeenschappen moest worden. Anderen verkozen een klassieke Tweede Kamer. Nog anderen opteerden voor een reflectiekamer. Een aantal vonden dat in de Tweede Kamer nog steeds een politieke controle moest uitvoeren. Bewijs daarvan is dat we elke week in de Senaat analoge of identieke vragen moeten behandelen. Dat is de achtergrond.

Met deze hervorming creëren we parlementaire instellingen die volledig beantwoorden aan de federale staatsordening die we in ons land kennen met een verdeling van taken. We willen af van twee assemblees met quasi identieke taken met uitzondering van de begroting. Denken we maar aan de artikelen 77 en 78 en het evocatierecht. De voorbije jaren werd zowat alles geëvoceerd. We willen af van twee instellingen die dezelfde taken vervullen. In een federale staat moet een federale kamer de federale bevoegdheden waarnemen en vinden de gemeenschappen zich in een aparte ontmoetingsplaats met afgevaardigden van de gemeenschappen en de gewesten. Dat is de hervorming die wordt tot stand gebracht. Wij passen de federale staatsordening in al zijn consequenties toe op onze parlementaire instellingen. Dit ontbrak in de Sint-Michielsakkoorden van 1993. Ik wil niemand met de vinger wijzen. Mijn voorganger vond dit een van de zwakke punten van de Sint-Michielsakkoorden. Hij betreurde dat het federalisme niet kon worden doorgetrokken in de parlementaire instellingen. Nu gebeurt dit met een federale Kamer en een federale Senaat.

Dat is het uitgangspunt van de hervorming. Wij creëren een federale Kamer met provinciale kieskring, waardoor de apparentering wordt afgeschaft. Ik heb volgens mij al voldoende toespraken in het Parlement gehoord, om ervoor te pleiten dat de apparentering afgeschaft wordt omdat het een soort loterij is. Het was vaak mogelijk dat een kandidaat met minder stemmen een zetel verwierf en niet een kandidaat met meer stemmen van dezelfde partij, toevallig omdat er nog een zetel open was. Is dat de democratie waarover de oppositie hier spreekt? De apparentering is een loterij; dat is geen democratie. Die loterij wordt al decennialang in stand gehouden, maar daaraan komt nu een einde door de invoering van twee soorten kieskringen voor de federale Kamer.

nombreuses missions: contrôle, législation, enquête, réflexion. A présent, nous créons des institutions qui correspondent à la structure fédérale de l'Etat.

Nous appliquons la structure fédérale de l'Etat, avec toutes les conséquences qu'elle entraîne, sur nos institutions, ce qui n'était pas prévu dans les accords de la Saint-Michel. Dorénavant, les élus à la Chambre fédérale seront issus de circonscriptions électorales provinciales, ce qui permettra de mettre fin au système antidémocratique de l'apparement et d'éviter que les figures de proue politiques n'optent encore pour le Sénat. Il sera donc remédié aux imperfections du système. Les députés devraient se féliciter de voir le contrôle politique concentré au sein de cette institution alors que le Sénat sera investi d'autres tâches. Les accords de la Saint-Michel avaient d'ailleurs initialement pour but de faire du Sénat un lieu de rencontre entre les Régions et les Communautés.

Le nouveau Sénat a souvent été critiqué. Il y a pourtant suffisamment d'États fédéraux disposant d'un Sénat des Communautés composé paritaire: les Etats-Unis, la Suisse. Ceux qui combattent le plus vigoureusement ce système sont pour le séparatisme. Le Vlaams Blok et la NVA sont ainsi démasqués. Pourquoi le CD&V se hasarde-t-il dans ces eaux troubles?

Quelles seront les compétences de ce Sénat? La Constitution, les lois spéciales, la Communauté germanophone ainsi que les traités mixtes et les accords de coopération. Il sera possible de traiter ces deux derniers sujets beaucoup plus rapidement qu'aujourd'hui, tout en préservant un droit d'évocation pour la Communauté. Le Sénat veillera désormais sur les conflits d'intérêts entre les Communautés. Il pourra faire des propositions à la Chambre. Nous mettons en tout cas un terme à la surenchère et à

Hiermee kom ik tot een tweede anomalie, die iedereen kent, maar waarover niemand iets gezegd heeft tijdens de interpellaties. Iedereen kent nochtans een van de perverse effecten van de hervorming van 1993: de politiek-nationale figuren stelden zich verkiesbaar op de lijst van de Senaat, niet omdat zij daarin zin hadden of omdat zij vonden dat zij daar deel van moesten uitmaken, maar alleen om de eenvoudige reden dat het om een grote kieskring ging. Veel leden stonden op de lijsten van de Senaat, ook al waren zij meer geïnteresseerd in een zitje in de Kamer. Dat is eigenlijk strijdig met een goedwerkende democratie, want de kandidaten "vluchten" naar een parlementaire assemblee, die in feite niet de echte politieke controle uitoefent, alleen wegens de kieskringen.

Die twee onvolkomenheden worden nu verholpen. Wij krijgen namelijk een federale Kamer, enerzijds bestaande uit kandidaten die op provinciale kieslijsten opkomen en waarvoor de loterij van de apparentering in de toekomst niet meer bestaat. Die provinciale kieskringen worden over het hele grondgebied doorgetrokken. Anderzijds wordt er ook voor gezorgd dat er nationale kandidaten kunnen zijn. Die nationale kandidaten zullen in de toekomst niet meer naar de Senaat weg hoeven te vluchten, maar zullen wel degelijk verkozen worden in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. De leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers hier zouden er eigenlijk opgetogen over moeten zijn dat wij een Kamer van Volksvertegenwoordigers zullen hebben waarvoor alle kandidaten die dat wensen, ook op de lijsten komen en waarbij de bevoegdheden voor de politieke controle in de Kamer worden geconcentreerd.

Daarnaast wordt een Senaat gecreëerd die geen dubbel werk doet, zoals nu het geval is, maar die zich concentreert op zijn effectieve taken. Een interpellant vroeg naar de betekenis van goed bestuur. Welnu, het feit dat wij niet tweemaal hetzelfde doen, niet tweemaal dezelfde controle uitvoeren, maar dat er een effectieve ontmoetingsplaats van de gewesten en de gemeenschappen wordt gecreëerd, dat is een beter bestuur. Dat was ook de doelstelling van degenen die tien jaar geleden de Sint-Michielsakkoorden tot stand hebben gebracht. Toen was die politieke meerderheid er echter niet. De politieke wil om dat te realiseren, ontbrak. Die politieke wil is er vandaag wel. Van die politieke wil bij de zes meerderheidspartijen heb ik gebruikgemaakt om dat te realiseren.

Dat brengt mij bij de Senaat. De Senaat zal paritair worden samengesteld: 35 Nederlandstalige en 35 Franstalige leden. De heer Bourgeois zegt dat er geen landen bestaan waarin de deelgebieden een gelijke afvaardiging hebben, behalve de landen die hij opsomde, met Zwitserland voorop.

(...)

Natuurlijk niet, want daar zijn meerdere deelgebieden dan hier in België. Dat is normaal.

Mijnheer Bourgeois, luister eerst voor u reageert. Het gaat erover dat er gelijke aantallen door de deelgebieden worden afgevaardigd. Hier is het paritair omdat wij ons stoelen op de tweeledigheid. Mijnheer Bourgeois, u van de N-VA zou dat positief moeten vinden en dit moeten aanmoedigen in de plaats van te bekritisieren. Het kan zijn dat uw Vlaamse Beweging en uw Vlaamse overtuiging zeer diep is gezakt en dat ook de tweeledigheid geen punt van uw geloof meer is.

Naast de Verenigde Staten en Zwitserland zal ook ons land in de toekomst een federale staatsordening hebben, gebaseerd op de

la concurrence entre la Chambre et le Sénat, ce qui permettra de travailler plus rapidement et plus efficacement.

L'on instaurera des circonscriptions électorales provinciales, à côté de l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde. Du côté néerlandophone, une seule liste sera déposée pour Louvain, Hal-Vilvorde et Bruxelles. Du côté francophone, les listes seront limitées à Bruxelles-Hal-Vilvorde. De nombreux néerlandophones de Bruxelles ne sont d'ailleurs pas demandeurs d'une scission de l'arrondissement, qui aurait pour effet de les isoler.

Nous avons procédé à des calculs qui font apparaître qu'une scission de l'arrondissement de Bruxelles-Hal-Vilvorde entraînerait une perte de deux à trois sièges pour la Flandre. La présente réforme aura tout au plus comme conséquence que le dernier siège qui fait l'objet d'un apparentement glissera dans l'une ou l'autre direction. Pour les francophones, en fait rien ne change: il sera toujours possible de déposer des listes francophones dans l'ensemble de l'arrondissement de Bruxelles-Hal-Vilvorde.

Le seuil électoral de 5% pour les circonscriptions électorales provinciales pour la Chambre n'est pas déloyal, au contraire. Il existe également un seuil électoral à l'heure actuelle, mais il diffère d'un arrondissement à l'autre. 5% est la moyenne des seuils électoraux existants. Ce nouveau système met fin à l'anomalie que constitue l'apparentement.

Les sénateurs élus directement et cooptés seront aiguillés vers la Chambre jusqu'à ce que le nombre de 200 membres y soit atteint, de sorte que le nouveau Sénat pourra être composé de représentants des Communautés et des Régions.

Toute personne qui porte un avis objectif sur ce dossier ne peut qu'en retenir que la réforme est positive. Il existe un accord aux termes duquel seront déclarés

pariteit. Deze pariteit wordt verder ondersteund door het feit dat er meerderheden moeten zijn in elke taalgroep voor heel wat bevoegdheden. Die zijn trouwens ook in de nota zijn opgesomd. Zij die de pariteit afwijzen, willen eigenlijk geen communautair, federaal, vreedzaam land. Die willen eigenlijk het separatisme en de scheiding van dit land. Dat is de realiteit. Dat is de keuze die u moet maken. De heer Bourgeois is daarover zeer open. Hij zegt inderdaad dat hij tegen een paritaire Senaat is omdat hij eigenlijk de scheiding en het separatisme wil. Dat is de achtergrond van zijn uiteenzetting. De andere oppositiepartijen, zoals de CD&V, sluiten zich daarbij aan en komen daardoor ook in het vaarwater van het separatisme terecht. *(Protestgeroep)*

Mijnheer de voorzitter, is dat de manier waarop u deze vergadering leidt?

De **voorzitter**: Mijnheer de eerste minister, ik zou willen dat u kon voortgaan, maar de wijze waarop u spreekt...

02.12 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, neem uw rol als voorzitter dan op.

De **voorzitter**: Mijnheer de eerste minister, ik grijp in als ik dat nodig acht.

02.13 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Nooit, dus.

Collega's, ik zet mijn uiteenzetting voort. Dat betekent dat de Senaat bevoegdheden heeft – deze vraag werd ook door één van de interpellanten gesteld, ik denk de heer Bourgeois – die allemaal te maken hebben met de ontmoetingsplaats tussen de gewesten en de gemeenschappen, zoals de wijziging van de Grondwet, de wijziging van de bijzondere wetten en alle bepalingen met betrekking tot de Duitstalige Gemeenschap. Dat is de eerste categorie. De tweede bevoegdheid betreft de gemengde verdragen. In de plaats van een systeem in stand te houden, bijna een circus – vergeef mij mijn woordkeuze – waarbij wij zes of zeven goedkeuringen voor deze gemengde verdragen nodig hebben, kunnen wij die taak nu aan de Senaat opdragen. Alle parlementen, zowel de federale als de regionale, zullen daarbij uiteraard in elke stand van de procedure over een evocatierecht blijven beschikken. Hetzelfde geldt voor de samenwerkingsakkoorden. Ook daar kan men over een evocatierecht beschikken. Dit is een enorme vooruitgang in de doelmatigheid van de wijze waarop wij in dit land werken. Gemengde verdragen en samenwerkingsakkoorden die nu gedurende maanden blijven aanslepen, kunnen door de Senaat worden goedgekeurd, mits het blijvend, individueel evocatierecht voor alle parlementen zodat de bevoegdheid van de parlementen niet wordt uitgehold. De meeste verdragen en samenwerkingsakkoorden zullen op die manier worden goedgekeurd en voor die waarover een meningsverschil bestaat, zal het evocatierecht worden toegepast. Zo wordt niet aan de bevoegdheid van de deelparlementen geraakt.

De Senaat zal ook een evocatierecht hebben om te kijken of er geen beslissingen worden genomen die strijdig zijn met de belangen van de gefedereerde entiteiten. Een van beide taalgroepen kan dit aanhangig maken maar er zal een meerderheid in beide taalgroepen nodig zijn om eventuele amendementen en wijzigingen voor te stellen aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Ten slotte zal het ook mogelijk zijn om aanbevelingen en projecten voor te stellen aan de Kamer. Al deze bevoegdheden hebben van de eerste tot de laatste te maken met de ontmoetingsplaats van aewesten en aemeenschappen. Er komen dus

révisables tous les articles de la Constitution qui doivent être modifiés, y compris l'article 195 relatif au préconstituant ainsi que tous les articles qui concernent encore aujourd'hui les « parlements ». Cette réforme requerra bien évidemment la majorité des deux tiers et la majorité dans chaque groupe linguistique.

02.13 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: La Chambre fédérale comptera désormais 200 membres. Les candidats tant nationaux que régionaux y ont leur place. En outre, toutes les matières concernant les entités fédérées et leurs intérêts ressortiront dorénavant à la compétence du Sénat. Les institutions reflètent désormais la structure étatique fédérale consacrée par la Constitution. Un certain nombre d'anomalies ont été gommées: l'apparement et les candidatures de "façade" au Sénat. Un seuil électoral qui représente la moyenne des seuils électoraux existants sera instauré.

Cet accord est plus large. Il comporte un certain nombre de dispositions en ce qui concerne la démocratie directe et le référendum. La taille de la liste électorale est réduite de moitié. Le système des suppléants semble constituer un plus pour la représentativité.

Un accord avait été conclu à propos de l'élection directe du bourgmestre mais, en raison du transfert des compétences, cette matière est à présent du ressort des Communautés. Cette question figure également à l'ordre du jour de

geen mondelinge vragen, geen vragenuurtjes en geen onderzoekscommissies. De concurrentie tussen beide assemblees om bepaalde zaken aan te pakken zal in de toekomst vervallen. Het is dus geen Senaat waar de regering zich voortdurend over haar beleid moet verantwoorden. Dat moet in de Kamer gebeuren. Het wordt een echte ontmoetingsplaats die de relaties tussen de gewesten en de gemeenschappen moet regelen. Ze is met andere woorden bevoegd voor elke materie die met de gewesten en gemeenschappen of de belangen van de gefedereerde entiteiten te maken heeft. Op die manier, met de federale Senaat die ik u beschreven heb en aan de andere kant de federale Kamer die bestaat uit enerzijds kandidaten die op regionale en provinciale lijsten zullen opkomen zonder de loterij van de apparentering en anderzijds nationale kandidaten, zullen we twee doeltreffende parlementaire instellingen creëren. Zij zullen zonder overlappings het werk realiseren dat tot hun bevoegdheid behoort.

la réforme du côté flamand.

Ik kom dan bij een volgend element, namelijk de kiesomschrijvingen. Ik heb al gezegd dat er overal provinciale kiesomschrijvingen komen. Er is natuurlijk het specifieke geval van Brussel-Halle-Vilvoorde. Het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde blijft. We worden met andere woorden geconfronteerd met twee realiteiten. Aan de ene kant is er het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde en aan de andere kant de provincie Vlaams-Brabant die bestaat uit Leuven en Halle-Vilvoorde. De oplossing die we hebben uitgewerkt is volgens mij uitstekend omdat ze namelijk toelaat dat er aan Nederlandstalige kant lijsten worden ingediend van kandidaten voor Leuven, Halle-Vilvoorde en Brussel. Ook de Vlaamse Brusselaars zullen met andere woorden niet losgelaten worden. Zij zullen op deze lijsten kandidaat kunnen zijn. Het is met andere woorden één Nederlandstalige lijst met daarop kandidaten uit Leuven, Brussel en Halle-Vilvoorde. Aan Franstalige kant – in tegenstelling tot wat de heer Bourgeois heeft voorgelezen – zijn er Franstalige lijsten, enkel en alleen in het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, net zoals dat vandaag het geval is. Aan de ene kant is er de realiteit van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Veel Brusselse Vlamingen zijn geen vragende partij voor en zelfs tegenstanders van een splitsing omdat zij dan geïsoleerd zouden worden in Brussel. Ik meen dat we die twee realiteiten op een optimale manier met elkaar hebben verbonden. Aan de ene kant is er het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde en aan de andere kant is er een kiesomschrijving, Vlaams-Brabant met de naam Brussel om de Vlaamse Brusselaars niet te vergeten. In tegenstelling tot wat hier gesuggereerd wordt, gaat het daarbij om één lijst. Het gaat niet om een aparte lijst voor Leuven, een voor Brussel en een voor Halle-Vilvoorde. Het gaat om één lijst Leuven-Brussel-Halle-Vilvoorde of de kiesomschrijving Vlaams-Brabant met daaraan toegevoegd de Brusselaars.

Ik meen dat op deze manier de provincialisering van de kiesomschrijving overal wordt doorgetrokken, ookal moeten we rekening houden met de realiteit in het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Men heeft gevraagd hoe dit concreet zal gebeuren. Dit is zeer eenvoudig. Wanneer de uitslagen gekend zijn, zal men de zetels verdelen tussen de N- en F-lijsten net zoals dit vandaag het geval is. Die Nederlandstalige zetels zullen bij de zeven zetels van Leuven worden gevoegd en dan volgt de verdeling.

Net zoals bepaalde leden hier hebben wij een aantal berekeningen gemaakt. Bij de echte splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde verliezen de Vlamingen steeds 2 tot 3 zetels. Met dit voorstel is dat niet het geval. Hoogstens kan in de ene of de andere richting – van N naar F of omgekeerd – de laatste geapparenteerde zetel verschuiven. De uitkomst hiervan kan men vandaag onmogelijk berekenen. Bij een splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde gebeurt juist

het omgekeerde en gaan er 2 tot 3 zetels verloren voor de gemeenschap die u beweert te verdedigen, mijnheer Bourgeois. Met dit systeem zal alleen de laatste geapparenteerde zetel in de ene of de andere richting kunnen verschuiven.

Mijnheer de voorzitter, ik zal zo snel mogelijk – reeds volgende week – samen met de meerderheidspartijen en de meerderheidsfracties dit akkoord in een wetsvoorstel vertalen. Daarna zullen wij dit wetsvoorstel indienen en dan kan men de berekening maken op basis van de teksten. Ik zal u dan kunnen aantonen dat waarvoor u blijft ijveren – de splitsing van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde – een verlies aan zetels zou betekenen. Voor de Franstaligen verandert er in wezen niets, want het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde blijft bestaan. De Franstalige lijsten kunnen in dit arrondissement blijven opkomen bij de verkiezingen.

Ik meen dat dit een verstandige manier is om tegelijkertijd de realiteit van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde te combineren met de wil van de regering en de meerderheidspartijen om overal provinciale kieskringen te realiseren. Die provinciale kieskring bestaat nu reeds in Waals-Brabant.

Mijnheer de voorzitter, ik kom dan bij het volgende punt: de kiesdrempel. Er zal een kiesdrempel van 5% worden ingevoerd die zal gelden voor de betrokken kieskring. Voor de Kamer gaat het dus om provinciale kieskringen. Er bestaat vandaag ook een kiesdrempel en die is het gevolg van het systeem van de apparentering binnen de provincie. Vandaag verschilt die kiesdrempel overigens al naar gelang van de provincie. Voor sommige provincies ligt het cijfer lager en voor andere hoger, maar 5% is het gemiddelde van de verschillende kiesdrempels die vandaag bestaan. Het is dan ook hoogst hypocriet om hier te beweren dat de kiesdrempel wordt verhoogd. Dit is niet waar, want hij wordt enkel op het gemiddelde gebracht van de verschillende kiesdrempels die nu reeds bestaan. Het grote voordeel van dit alles is dat de apparentering definitief wordt uitgeschakeld.

Uit de tekst zult u ook leren dat wij de mogelijkheid hebben geopend om na het eventueel doorvoeren van die grondwetsherziening in de overgangsfase al die Senaat en die nieuwe Kamer van 200 leden tot stand te brengen. U zult dat merken op bladzijde 4 van de tekst, waar wordt bepaald dat de mogelijkheid geopend kan worden om na de grondwetswijziging de rechtstreeks verkozen senatoren en de gecoöpteerde senatoren aan de Kamer toe te voegen, om zo het definitieve aantal van 200 te bereiken. Dat opent dan ook onmiddellijk de mogelijkheid om ook de nieuwe Senaat vanuit de gemeenschappen en gewesten samen te stellen. Ziedaar de grote lijnen.

De realiteit in dit dossier is dat wat wij nu doen, wij eigenlijk al hadden moeten doen in 1993. Iedereen die dit dossier een beetje objectief bekijkt, weet dat dit zo is. Het is trouwens een goede zaak dat wij nu onze parlementaire instellingen daaraan aanpassen. Wij hebben ook een akkoord om hiertoe de nodige artikelen voor herziening vatbaar te verklaren. Het is één zaak een akkoord te bereiken over de hervorming, maar een andere om de instrumenten te verschaffen om dit waar te maken. Er is een akkoord om alle artikelen die nodig zijn om dit te realiseren voor herziening vatbaar te verklaren. Er is ook een akkoord om in de verklaring tot herziening van de Grondwet artikel 195 op te nemen, dat de ingewikkelde procedure van de preconstituante bevat of waarin wordt bepaald hoe wij in twee tijden de hervorming van de Grondwet moeten doorvoeren. Tevens is er een akkoord om die artikelen voor herziening vatbaar te verklaren, die de term “parlement” betreffen. Tot nu hebben wij nog altijd “raden”. Er is een vraag om dit

om te zetten in parlementen en wij zullen die mogelijkheid creëren. Wij hadden dat misschien enkele jaren geleden moeten doen, maar beter laat dan nooit.

Een laatste punt is het akkoord over de constitutionele autonomie. U zegt er alleen niet bij, mijnheer Bourgeois, dat dit onder zeer strikte voorwaarden is, namelijk een tweederde meerderheid en een meerderheid in elke taalgroep. Dat is de belangrijke waarborg voor beide gemeenschappen.

Samengevat behelst deze hervorming dat een Kamer wordt opgericht die 200 leden zal tellen, die nationale en regionale kandidaten terug bij elkaar brengt, iets wat vandaag niet zo is vanwege de Senaat, en die de volle bevoegdheid krijgt over het beleid dat op federaal vlak wordt gevoerd. Elke dubbele werking die er vandaag nog altijd is met de Senaat, wordt definitief uitgeschakeld. Aan de andere kant krijgen wij een Senaat als echte ontmoetingsplaats, waar de vijf categorieën van bevoegdheden allemaal zijn afgestemd op die ontmoetingsplaats: telkens moet het gaan om de belangen van de gewesten en gemeenschappen; telkens moet het gaan om wijzigingen van bijzondere wet of Grondwet of van bepalingen die met het samenleven te maken hebben; telkens moet het gaan over gemengde verdragen. Dat geldt natuurlijk niet voor de verdragen die een regionaal parlement krachtens de eigen autonomie sluit met het buitenland. Het is voldoende het evocatierecht uit te voeren, bij elke stand van de procedure, om dat niet meer te doen. Bovendien zijn het de afgevaardigden van gewesten en gemeenschappen die daar zitten.

Ik meen dat wij op die manier een stap doen die van wezenlijk belang is, aangezien onze parlementaire instellingen zich nu ook zullen inschrijven in de federale staatsordening die in onze Grondwet is ingeschreven. De onvolkomenheid bestond erin dat er een federalisme was gerealiseerd zonder dat onze parlementaire instellingen hieraan waren aangepast, ondanks de wil hiertoe in 1993. Die aanpassing doen wij nu wel.

Vervolgens wordt een aantal anomalieën weggewerkt, met betrekking tot bijvoorbeeld de apparentering of het feit dat men zich kandidaat kan stellen voor de Senaat terwijl men in feite in de Kamer zitting wil hebben. Die anomalieën worden uitgeschakeld en er wordt een kiesdrempel ingevoerd die het gemiddelde is van verschillende kiesdrempels die tegenwoordig in de verschillende provincies, in de verschillende kiesarrondissementen van toepassing zijn.

Dat is uiteraard niet de enige politieke vernieuwing. Volgend jaar, bij de bepaling van de verklaring voor de herziening van de Grondwet, zal de regering samen met de leden van Kamer en Senaat een discussie aangaan over de directe democratie en het referendum. Dat werd trouwens opgenomen in het regeerakkoord. De lijst die wij vandaag voorleggen, heeft aldus geen limitatief karakter.

U herinnert zich dat we de lijsten hadden gehalveerd, niet alleen wat de effectieven betreft. Ook met de opvolgers blijft het systeem geldig. Wij zijn inderdaad tot de vaststelling gekomen dat door de uitbreiding van de kieskringen sommige districten van een kieskring, dankzij het systeem van opvolgers, ook een kans op politieke deelname krijgen.

Ten slotte is er de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. Dat punt is waargemaakt dankzij het feit dat daarover een akkoord bestond binnen de meerderheid. Door het akkoord tussen de meerderheidspartijen werd die taak thans overgedragen ingevolge de regionalisering van de gemeentewet en de gemeentekieswet. Met

andere woorden, zeker wat Vlaanderen betreft moet de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester als een onderdeel van het hele pakket worden beschouwd.

Mijnheer de voorzitter, ik zie dus een belangrijke doorbraak voor de instellingen in ons land. Daardoor worden de instellingen duidelijker en wordt het dubbelgebruik weggewerkt, waardoor een beter bestuur kan worden georganiseerd. Via de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester en een aantal andere maatregelen zal de burger meer, directer en intenser worden betrokken bij de besluitvorming.

02.14 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, wij hadden de nota al doorgenomen en wij hebben in de hardnekkige uiteenzetting van de eerste minister geen enkel nieuw element – a fortiori geen enkel nieuw argument – gehoord. Wij hebben onze evaluatie van daarstraks gebaseerd op de tekst die we op de kop hebben kunnen tikken.

Ik wil een drietal elementen vermelden.

Mijn eerste punt gaat over de hervorming van de Senaat. Het is voor ons geen punt dat de Senaat als ontmoetingsplaats tussen de gemeenschappen en de gewesten zou worden versterkt. Dat is het probleem niet. U voert echter een unicum in, de pariteit, die nergens bestaat. Pariteit betekent twee gelijke delen. In 1993 heeft Vlaanderen zich daartegen verzet in het verlengde van een decennialange strijd ten aanzien van de vragen van de Franstaligen. Daarstraks schermde u naar collega Bourgeois en naar ons dat wij de pacificatie of het separatisme willen. Mijnheer de eerste minister, u geeft op één nacht toe wat de Vlamingen gedurende 30 tot 40 jaar hebben gewaarborgd.

(...)

De **voorzitter**: Collega's, mijnheer de eerste minister, men zou beter de volgorde van de sprekers respecteren. Mijnheer de eerste minister, ook u moet dat proberen.

02.15 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: (...)

De **voorzitter**: Mijnheer de eerste minister, u moet niet als de waakhond van het Parlement optreden. Ik heb van u geen lessen te krijgen. Ik probeer het debat binnen de juiste lijnen te houden. Ik reken daarvoor op uw respect.

02.16 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik begrijp de animositeit van de eerste minister.

Mijnheer de eerste minister, na één nacht blufpoker hebt u, met uw junta van topministers, partijvoorzitters en ministers-presidenten, toegegeven wat 30 tot 40 jaar lang succesvol is tegengehouden. Ook in 1993 zijn wij daarin geslaagd. Als dat uw pacificatie is, dan is die op eenzijdige Vlaamse toegevingen gebaseerd.

Ik kom tot het tweede element. U verwijst naar de apparentering. Men kon de apparentering toch perfect afschaffen zonder de verruiming van de kiesomschrijvingen te moeten doorvoeren? U gebruikt het apparenteringselement uit zelfbediening. U vlucht voor de kiezer en de problematische situatie van sommige partijen. U gebruikt het element van de apparentering om uw ware bedoelingen te maskeren.

Mijn derde element is een vraag, mijnheer de eerste minister. De toekomst zal uitwijzen wat er over en weer is gegaan in het kader van het marchanderen – van geven en nemen – om tot dit slecht resultaat voor Vlaanderen te komen. Ik zou u een vraag willen stellen. Deze

02.14 Yves Leterme (CD&V): Dans sa réponse, le premier ministre n'a avancé aucun argument nouveau. C'est regrettable.

Le premier ministre souhaite un Sénat paritaire. En 1993, la Flandre s'y est vigoureusement opposée en raison des aspirations légitimes qu'elle a défendues durant 40 ans. Cette opposition a été balayée en une seule nuit à cause de la junte de la rue du Lambert. Votre pacification est une concession flamande sans contrepartie.

02.16 Yves Leterme (CD&V): Le premier ministre camoufle les vraies intentions de la réforme des circonscriptions électorales provinciales. Il était pourtant possible de supprimer l'apparement tout en maintenant les circonscriptions actuelles sans ce principe honteux du self-service.

Ce qui nous inquiète le plus est la promesse d'un refinancement des accords de coopération, comme l'indique le PS dans un communiqué de presse. Qu'est-ce qui se trame encore?

Nous déposons une motion pour montrer que la population a d'autres priorités que la modifications des

namiddag is er om 17.12 uur een verklaring van de PS op Belga verschenen. Die verklaring eindigt met een passage waarvan de bedoeling ons na twee lezingen van de tekst over de politieke vernieuwing nog niet duidelijk is geworden. Ik citeer: "Ook Philippe Moureaux, voorzitter van de Brusselse PS-federatie toonde zich een voorstander van het akkoord. Hij is verheugd over de verhoging van de financiële middelen voor de samenwerkingsakkoorden". Waarop slaat die passage? Ik maak mij geen illusies, maar u zou ons best zeggen wat er onder tafel is overeengekomen.

Mijnheer de voorzitter, ik sluit af met twee zaken.

Mijnheer de eerste minister, ik heb een klein element van bewondering. Als ik u hoor over communautaire dossiers en over Vlaamse belangen, begin ik de indruk te krijgen dat u zelf gelooft wat u zegt. Met dit akkoord is dat een hele prestatie. Onze fractie dient een motie in, waarin wij nogmaals de nadruk leggen op het feit dat er op dit moment andere prioriteiten zijn bij de bevolking dan de zelfbediening door de toevallige meerderheid, die foefelt aan het kiessysteem. Dit Parlement zou dit dictaat van de junta van de premier, de vice-premiers, de partijvoorzitters en de ministers-presidenten moeten weigeren. Het komt uiteindelijk neer op het vervalsen van het resultaat van de volgende verkiezingen in eigenbelang, op minder dan één jaar voor de verkiezingscampagne.

02.17 Geert Bourgeois (VU&ID): Mijnheer de eerste minister, pariteit in de Senaat is een Vlaamse nederlaag. In een land waar al honderd en een waarborgen, dubbele meerderheden, een pariteit in de Ministerraad en een alarmbel bestaan voor de Franstaligen, neemt u nog eens de historische rol op u om de Vlaamse meerderheid in de Senaat te verwanselen. Dat is de realiteit. Uw hervorming van de kiesomschrijvingen, die democratisch tweemaal niets inhoudt, hebt u met een zware prijs van de Franstaligen afgekocht. Dat is de realiteit van dit nachtelijke akkoord.

Brussel krijgt constitutieve autonomie en wordt een volwaardig derde gewest. U schernt met die dubbele meerderheid. Ik heb u niet horen zeggen hoe dat verenigbaar is met de Lambertmont-akkoorden, waardoor die dubbele meerderheid is uitgehold en bij een tweede stemming die dubbele meerderheid vervalt. Leg dat ook maar eens uit. Zullen de Franstaligen het met u eens zijn dat daarmee het Lombard-akkoord wordt teruggeschoefd? Of blijft dat overeind? Ik weet nu al het antwoord: voor alles wat niet is ingevuld, zullen we een Franstalige interpretatie als definitief akkoord krijgen.

Ik kom tot Brussel-Halle-Vilvoorde. Mijnheer de eerste minister, u hebt geen enkele, maar dan ook geen enkele Vlaamse reflex. U schernt met het feit dat de Brusselse Vlamingen mogen meestemmen in Leuven en in Halle-Vilvoorde. Splits het arrondissement horizontaal en er gaan geen Vlaamse zetels verloren. Wat u pacificatie noemt, is een zegen geven, een akkoord, voor de verder verfransing van Halle-Vilvoorde. Dat noemt u pacificatie! U zou beschaamd moeten zijn, collega Cortois, u die van Halle-Vilvoorde bent. Dat is de fameuze pacificatie: voortdurend de Franstalige rechten uitbreiden, voortdurend de Franstalige invloed uitbreiden, voortdurend de francité laten opschuiven naar het noorden, tot aan de grenzen van de provincie Antwerpen. We zien de kiesresultaten en de realiteit op het terrein. Wat u de belangen van de democratie noemt, mijnheer de eerste minister, is geen reflex van de democratie. Het is de reflex van de rekenmachine. Het eigenbelang telt.

règles du jeu dans l'intérêt de certains en vue des prochaines élections.

02.17 Geert Bourgeois (VU&ID): L'instauration d'une parité au Sénat est une défaite pour les flamands dans un pays où les francophones disposent déjà de nombreuses garanties. C'est le prix que M. Verhofstadt doit payer aux francophones.

Comment peut-on concilier la double majorité et les accords du Lambertmont? Toute imprécision sera interprétée à l'avantage des francophones.

Le premier ministre n'a pas le réflexe de défendre les intérêts flamands. Une scission horizontale de l'arrondissement de Bruxelles-Hal-Vilvoorde n'entraînerait aucune perte de sièges flamands. Le ministre parle de pacification, mais ouvre la voie à une francisation accrue de Bruxelles-Hal-Vilvoorde. Par ailleurs, il n'a pas le réflexe démocratique et ses décisions ne sont que le résultat de bas calculs.

De **voorzitter**: De heer De Man heeft het woord voor zijn repliek. Mag ik de andere collega's verzoeken nog even geduld te hebben. Het duurt niet lang meer voor iedereen het zijne zal mogen zeggen, maar niet in deze interpellatie.

02.18 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Premier, u zegt dat u een aantal prachtige dingen bereikt hebt: geen dubbel gebruik meer tussen de Kamer en de Senaat. De Senaat wordt nu echt wel een reflectiekamer. Mijn vraag blijft echter waarom u dit moet betalen met de pariteit. Waarom moeten wij Vlamingen daarvoor de pariteit slikken? Leg mij eens het logisch verband uit. We leven in een Belgische constellatie waarin de Franstaligen door alle mogelijke grendelwetten al overbeschermd zijn.

Ten tweede, u kunt gedeeltelijk gelijk hebben. De apparentering valt weg. Dat was bijvoorbeeld in Brugge en omstreken nogal moeilijk. De vraag blijft echter waarom de Franstaligen nog altijd stemmen moeten ronselen in Vlaams-Brabant en, straffer nog, waarom wij daarvoor een of twee zetels moeten kwijtspielen.

U zegt dat de Vlaamse Brusselaars nu toch rugdekking krijgen en dit tot in Leuven. Dat was echter niet nodig. De rugdekking was er nu al. Er was een arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde en de Brusselaars samen met de Halle-Vilvoordenaars konden hun mannetje staan. U gebruikt dus een vals argument.

De aanpassingen die u doorvoert komen voor een deel neer op vervalsingen en dit op heel korte tijd voor de verkiezingen. Wij hebben terzake dan ook een motie van wantrouwen ingediend.

02.19 Els Van Weert (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, de eerste minister verwijt de interpellanten alleen met losse flodders te schieten. Ik moet eerlijk zeggen dat zijn hervormingen op zich ook te veel losse flodders bevatten en weinig fundamentele zaken naar voren brengen, vooral als men dan zaken doet waarvoor vandaag geen voldoende politieke meerderheid bestaat – ik denk hierbij aan de hervorming van de Senaat – en dat is maar goed ook. Immers, de filosofie die u schetst is een lovenswaardige filosofie waarmee wij op zich geen probleem hebben. Wanneer we echter gaan kijken naar de manier waarop die wordt toegepast, dan wordt die pariteit vooropgesteld met een Senaat die op een aantal terreinen wel degelijk nog belangrijke bevoegdheden heeft. Ik verwijs naar het verhaal van de gemengde verdragen. Ik krijg dan ook het onbehaaglijke gevoel dat men de autonomie van het Vlaams Parlement wil uithollen. Ik denk heel concreet aan het minderhedenverdrag. Mijnheer Bourgeois, u moet mij dat niet voorzeggen; ik heb nog altijd diezelfde reflex. Terzake is het dus niet nodig dat men mij dit influistert.

Dat is dus inderdaad een heel groot gevaar waarvoor wij willen waarschuwen. Wij kunnen niet meegaan in heel dit verhaal.

Ik wens ook nog iets te zeggen over de federale bevoegdheden. Op het Vlaamse niveau is er de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. Dat stond in het regeerakkoord. Er zijn ook stappen vooruitgezet op het vlak van het referendum. Daar voel ik dat er een zekere visie is die coherent wordt doorgezet, die globaal over de verdieping van de democratie gaat waar mensen ook rechtstreeks inspraak krijgen. U belooft hier, voor de zoveelste keer en ik wil nog eens proberen om het te geloven, dat u de nodige openheid aan de dag zult leggen om in een volgende fase – de tijd wordt kort – het Parlement wel degelijk de gelegenheid te geven om rond die andere belangrijke thema's voort te werken. Sta ons echter toe, mijnheer de eerste minister, om daarover

02.18 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Pourquoi faut-il que seuls les Flamands paient la réforme du Sénat? Pourquoi le premier ministre invoque-t-il de faux arguments concernant Bruxelles et le Brabant flamand? Pourquoi impose-t-il cette réforme calamiteuse juste avant une année électorale, ce qui en rend les signataires très suspects? Nous déposons en tout cas une motion de méfiance.

02.19 Els Van Weert (VU&ID): La réforme comporte peu de points fondamentaux. La philosophie du premier ministre est louable mais la manière dont il se propose de rendre le Sénat paritaire est dangereuse pour la Flandre. Nous ne voterons pas en faveur de ce projet.

Il était possible de rapprocher le citoyen de la politique sur deux points. Le référendum et l'élection directe des bourgmestres ne figurent toutefois pas dans cet ensemble de réformes. Le premier ministre doit permettre au Parlement de continuer à travailler sur ces points.

heel ernstige twijfels te hebben.

U hebt dat ooit eens op een vraag van mij over het migrantenstemrecht geantwoord. Wij hebben het debat terzake gevolgd en wij hebben vooral gezien op welke stalinistische manier dat is tegengehouden in de Senaat. U kunt het mij dus niet kwalijk nemen dat ik daarover ernstige twijfels heb en dat ik liever had gezien dat we dat, in de loop van de volgende weken, in een globaal pakket hadden kunnen bespreken.

Moties

Motions

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van wantrouwen werd ingediend door de heren Gerolf Annemans en Filip De Man en luidt als volgt:
"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Yves Leterme, Geert Bourgeois en Filip De Man en mevrouw Els Van Weert
en het antwoord van de eerste minister,
ontneemt het vertrouwen aan de regering."

Une motion de méfiance a été déposée par MM. Gerolf Annemans et Filip De Man et est libellée comme suit:
"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de MM. Yves Leterme, Geert Bourgeois et Filip De Man et Mme Els Van Weert
et la réponse du premier ministre,
retire sa confiance au gouvernement."

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Simonne Creyf en de heren Pieter De Crem, Yves Leterme en Marcel Hendrickx, en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Yves Leterme, Geert Bourgeois en Filip De Man en mevrouw Els Van Weert
en het antwoord van de eerste minister,
- stelt vast dat de bevolking andere prioriteiten heeft dan de kieswethervorming en experimenten met de politieke instellingen;
- vraagt dat de regering prioriteit zou verlenen in haar beleid aan de stijgende werkloosheid, de verminderde concurrentiekracht van onze ondernemingen, de criminaliteit, de politiehervorming, de verkeersonveiligheid, de mobiliteit, de administratieve vereenvoudiging, enzovoort, omdat dit de vraag is van de bevolking;
- weigert het dictaat van de junta van de eerste minister, de vice-eerste ministers en de partijvoorzitters inzake de voorstellen tot electorale zelfbediening voor en door de meerderheid te aanvaarden;
- stelt bovendien vast dat deze voorstellen de evenwichten tussen Vlamingen en Franstaligen in de federale Staat doen kantelen in het nadeel van de Vlamingen;
- roept de eerste minister op om op te houden met het vervalsen van de spelregels bij de volgende verkiezingen;
- en vraagt de regering om samen met het Parlement een breed overleg tussen de democratische partijen op gang te brengen om na te gaan hoe een wijziging van het kiesstelsel kan leiden tot een beter bestuur, een beter beleid en meer democratie."

Une première motion de recommandation a été déposée par Mme Simonne Creyf et MM. Pieter De Crem, Yves Leterme et Marcel Hendrickx, et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de MM. Yves Leterme, Geert Bourgeois et Filip De Man et Mme Els Van Weert
et la réponse du premier ministre,
- constate que la population poursuit d'autres priorités que la réforme de la législation électorale et l'expérimentation avec les institutions politiques;
- demande que la politique gouvernementale s'intéresse prioritairement à l'augmentation du chômage, à l'affaiblissement de la position concurrentielle de nos entreprises, à la criminalité, à la réforme des services de police, à l'insécurité routière, à la mobilité, à la simplification administrative, etc. conformément aux vœux de la population;

- refuse d'accepter le dictat de la junte constituée par le premier ministre, les vice-premiers ministres et les présidents de parti en ce qui concerne les propositions de self-service électoral pour et par la majorité;
- constate en outre que ces propositions font basculer les équilibres entre Flamands et francophones au sein de l'Etat fédéral au détriment des Flamands;
- en appelle au premier ministre pour qu'il cesse de fausser les règles du jeu pour les prochaines élections;
- et demande au gouvernement d'entamer avec le Parlement une large concertation entre les partis démocratiques en vue d'examiner dans quelle mesure une modification du système électoral pourrait contribuer à l'amélioration de l'administration, de la politique et de la démocratie dans notre pays."

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Frieda Brepoels en de heer Geert Bourgeois en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van de heren Yves Leterme, Geert Bourgeois en Filip De Man en mevrouw Els Van Weert

en het antwoord van de eerste minister,

beveelt de regering aan de voorstellen voor zogenaamde politieke vernieuwing in te trekken en onmiddellijk de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde te splitsen overeenkomstig de standpunten van alle Vlaamse partijen en conform het Vlaams regeerakkoord."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par Mme Frieda Brepoels et M. Geert Bourgeois et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de MM. Yves Leterme, Geert Bourgeois et Filip De Man et Mme Els Van Weert

et la réponse du premier ministre,

recommande au gouvernement de retirer ses propositions tendant prétendument au renouveau politique et de procéder immédiatement à la scission de l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde conformément aux points de vue défendus par l'ensemble des partis flamands et à l'accord de gouvernement flamand."

Een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Muriel Gerken en de heren Dirk Van der Maelen, Hugo Coveliers, Jef Tavernier, Willy Cortois, Charles Janssens en Daniel Bacquelaine.

Une motion pure et simple a été déposée par Mme Muriel Gerken et MM. Dirk Van der Maelen, Hugo Coveliers, Jef Tavernier, Willy Cortois, Charles Janssens et Daniel Bacquelaine.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 20.36 uur.

La réunion publique de commission est levée à 20.36 heures.